

PROFESOR WŁODZIMIERZ WAWRYK

1902—1963

Dnia 5. I. 1963 r. — po długotrwałej chorobie — zmarł dr fil. Włodzimierz W a w r y k, profesor nadzwyczajny, kierownik Katedry Mineralogii i Petrografii Politechniki Gdańskiej.

Prof. dr W a w r y k urodził się w Dolinach, pow. Cieszanów w r. 1902. Szkołę średnią ukończył w r. 1921, a następnie na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie kształcił się i zdobywał wiedzę w umiłowanym kierunku na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym. W tej uczelni rozpoczął się jego start naukowy. Tutaj rozbudzone zainteresowania przyrodą szybko wzbogacał głęboką treścią naukową, której owoce w ciągu całego,

niezwykle czynnego, swego życia pielęgnował, rozwijał, wprowadzając coraz to nowsze elementy twórczej myśli naukowej.

Okres zawodowej pracy naukowej na uczelni prof. Wawryk rozpoczyna jeszcze jako student na Uniwersytecie Jana Kazimierza, a następnie, po uzyskaniu dyplomu w r. 1930, pełni funkcje asystenta przy Katedrze Mineralogii i Petrografii Politechniki Lwowskiej.

Wynikiem tej działalności naukowej było uzyskanie stopnia doktora filozofii z zakresu mineralogii i petrografii w r. 1932. Od tej daty ściśle związał się z uczelnią, tutaj też w r. 1940 mianowany został docentem. Był jednym z najbliższych współpracowników prof. dra Juliana Tokarskiego, nestora i nauczyciela licznych pokoleń młodzieży i kadry naukowej. Współpraca ta ukształtowała i pogłębiła wielkie horyzonty myśli naukowej prof. Wawryka, co znalazło swój wyraz w jego dalszej działalności na polu nauki.

Prace naukowe, jakie w tym okresie kontynuował prof. Wawryk związane były z zagadnieniami petrografii i surowców mineralnych, głównie fosforytów z okolic Sandomierza, Grodna i fosforytów naddniestrzańskich. Zainteresowanie w dziedzinie surowców mineralnych prof. Wawryk rozszerza i pogłębia badaniami poza granicami kraju. W tym celu wyjeżdża do Tunisu, Algerii, Maroka, Włoch, Francji, Niemiec i Austrii, gdzie zapoznaje się z surowcami mineralnymi i placówkami naukowymi tych krajów.

W okresie ostatniej okupacji — mimo represji władz okupacyjnych w stosunku do pracowników nauki — prof. Wawryk nie przerywa swojej działalności naukowej i dydaktycznej, lecz podejmuje prace w szkolnictwie średnim, gdzie pracuje do lipca 1944 r. Natychmiast po wyzwoleniu —

na apel władz państwowych Polski Ludowej — przybył do Gdańska z grupą operacyjną Ministerstwa Oświaty i wziął udział w pracach organizacyjnych Politechniki Gdańskiej. W tym czasie powierzono mu obowiązki organizowania Wydziału Chemicznego, którego też zostaje pierwszym dziekanem. Funkcję tę pełnił do roku 1948, a następnie do r. 1950 sprawuje obowiązki prodziekana Wydziału. W styczniu 1946 r. mianowany zostaje profesorem nadzwyczajnym i jednocześnie kierownikiem Katedry Mineralogii i Petrografii przy Wydziale Chemicznym. Okres ten wymagał od prof. W a w r y k a wielkiego wkładu myśli organizacyjnej, pracy i energii. Rozumiał to dobrze Profesor, gdyż jego wysiłki nacechowane były troską o jak najszybsze otwarcie działalności dydaktycznej Wydziału, na którą oczekiwały liczne rzesze młodzieży pozbawionej nauki w latach okupacji. Nie były to sprawy łatwe, gdyż wznowienie tej działalności wymagało zapewnienia kadry naukowej i wyposażenia w niezbędne pomoce naukowo-dydaktyczne katedr i laboratoriów. Był to wysiłek ogromny, tym bardziej godny podkreślenia, albowiem pomimo wielkich trudności, jakie istniały w okresie pierwszych dni powojennych — działalność Wydziału późną jesienią r. 1945 została rozpoczęta.

Niespożyta energia i zapał do pracy — pomimo licznych obowiązków służbowych — pozwoliły mu jeszcze brać czynny udział w pracach społecznych, zarówno na terenie uczelni, jak i poza jej zasięgiem.

W zakresie zajęć dydaktycznych prof. W a w r y k prowadził liczne wykłady ze swej specjalności zarówno na Wydziale macierzystym, jak też Wydziałach Budownictwa Wodnego, Lądowego, Farmacji Akad. Med., oraz na Wydziale Inż.-Lądowo-Wodnej Wieczorowej Szkoły Inżynierskiej NOT. Jego niezwykły dar i umiejętność prowadzenia wykładów w sposób jasny, prosty i zrozumiały ściągnęły liczne rzesze studentów przyswajających sobie wiadomości z trudnej dziedziny surowców mineralnych.

Doceniając potrzeby kraju w zakresie produkcji materiałów budowlanych prof. W a w r y k organizuje przy Katedrze w roku 1952 specjalność ceramiki budowlanej, rozszerzając zakres prac badawczych i naukowych w tym kierunku. Jednocześnie rozpoczyna szkolenie specjalistów-ceramików, którzy już w r. 1953 opuszczają mury uczelni jako inżynierowie, nieliczni w tym okresie fachowcy, zasilający przemysł materiałów budowlanych.

Poza dydaktyką — prof. W a w r y k prowadził liczne prace naukowe, a w tym również z zakresu przydatności surowców mineralnych do produkcji materiałów budowlanych. W pracach tych cechowała go wielka wnikliwość, skrupulatność i umiejętność rozwiązywania trudnych często problemów naukowych. Publikacje z tej dziedziny są wyrazem jego głębokiej troski o postęp techniczny w produkcji ceramicznych materiałów budowlanych.

Wynikiem tych prac dydaktyczno-naukowych było ściśle powiązanie problematyki Katedry z potrzebami przemysłu. Zawsze głęboko rozumiał te potrzeby i potrafił przewidywać w perspektywie trudności przemysłu, aby przez prowadzenie badań w ramach własnych prac naukowych czy też prac dyplomowych odpowiadać na bieżące trudności produkcyjne.

Liczne są zasługi prof. W a w r y k a na polu naukowym. Brał on czynny udział w pracach wielu towarzystw naukowych. Znają dobrze jego postać członkowie Gdańskiego Ośrodka Polskiego Towarzystwa Geologicznego, którego był organizatorem i przewodniczącym, Gdańskiego Towarzystwa Naukowego, Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika, Pol-

skiego Towarzystwa Chemicznego itp., w których piastował zawsze i od wielu lat funkcje w zarządach.

Całokształt pracy prof. W a w r y k a został oceniony przez władze państwowe. Odznaczony został Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Dziesięciolecia i licznymi dyplomami i nagrodami organizacji społecznych i władz uczelnianych.

Józef Domański
Władysław Piotrowicz

SPIS PRAC PROF. DRA WŁODZIMIERZA WAWRYKA

1929. Analiza petrograficzna opoki lwowskiej oraz margli z Łopuszki i Węgierki. *Kosmos* 54, z. 3—4.
1931. wspólnie z J. Tokarskim: Nowe mikroskopowo-chemiczne analizy fosforytów z okolic Grodna. *Spraw. TN Lwów* 11
1932. Mikroskopowo-chemiczna analiza fosforytów kambryjskich z okolic Sandomierza. *Spraw. TN Lwów* 12.
1935. O augicie tytanowym z polskich cieszynitów. *Arch. Miner. TNW* 11.
1938. Z petrografii piaskowca żurawieńskiego. *Arch. Miner. TNW* 31.
1939. Kilka danych w zakresie zasobów, produkcji i spożycia węgla kamiennego w Polsce. *Przem. chem.* 3.
1951. Uwagi na temat występowania soli magnezowych w surowcach i produktach ceramiki czerwonej. *Mater. budowl.* 4.
1952. Próby unieszkodliwienia w surowcach ceramiki czerwonej rozpuszczalnych soli magnezu. *Mater. budowl.* 2.
1953. Ogólna charakterystyka surowców ceglarskich z Siedlisk. *Mater. budowl.* 6.
1956. Otwornice w polskich łożach warwowych (komunikat) *Prz. geol.* z. 6.
1956. Gipsy pylaste z Dobrzynia. *Arch. Miner.* 20.
1958. Uwagi na temat surowców ilastych woj. gdańskiego. *Prz. geol.* z. 6.
1958. Oligoceńskie fosforyty i piryty Sławna. *Z. nauk. Polit. Gd. Chem.* 3.
1959. Surowce ilaste z Bysewa i znad Zalewu Gdańskiego. *Rocz. Pol. Tow. Geol.* 4.
1959. Fosforyty oligoceńskie kry glacialnej z Krzywania (pow. Słupsk). *Rocz. Pol. Tow. Geol.* 1.
1962. Uwagi na temat ujednoczenia badań laboratoryjnych surowców ilastych ceramiki budowlanej. *Ceram. budowl.* nr 1—2.
1962. Zalety metody aerometrycznej w badaniach surowców ilastych ceramiki budowlanej. *Ceram. budowl.* nr 4.

RÉSUMÉ

Le 5 janvier 1963 est décédé le professeur dr Włodzimierz W a w r y k, directeur de la Chaire de Minéralogie et de Pétrographie à L'École Polytechnique de Gdańsk. Le professeur W. W a w r y k a commencé ses recherches scientifiques à l'Université de Jan Kazimierz (Jean Casimir) à Lwów, où il a obtenu, en 1940, le degré de l'agrégé. En ce temps il travaillait surtout sur les problèmes des matières minérales, spécialement sur les phosphorites et il a fait des voyages scientifiques: en Tunisie, en Allemagne, en Algérie, en Maroc, en Italie, en France et en Autriche.

Après la deuxième guerre mondiale, W. W a w r y k prend part à l'organisation de l'École Polytechnique de Gdańsk et surtout de la Faculté de Chimie, dont il était doyen. En 1946 il fut nommé professeur extraordinaire

et directeur de la Chaire de Minéralogie et de Pétrographie à la Faculté de Chimie et exerçait ces fonctions jusqu'à sa mort.

Son intérêt scientifique, lié toujours avec l'industrie, s'est concentré alors sur les problèmes de pétrographie et de minéralogie des matières premières céramiques. Il organise à la Faculté l'éducation des ingénieurs-céramistes.

Le professeur W. W a w r y k participait vivement à la vie de la Société Géologique de Pologne, il a organisé, en autres, la sous-section de la Société à Gdańsk, dont il a pris la direction, comme président.

La mort du professeur W. W a w r y k couvrit de deuil non seulement les sciences géologiques de la Pologne, mais aussi la sous-section de la Société Géologique, et surtout l'École Polytechnique à Gdańsk.

Józef Domański

Władysław Piotrowicz